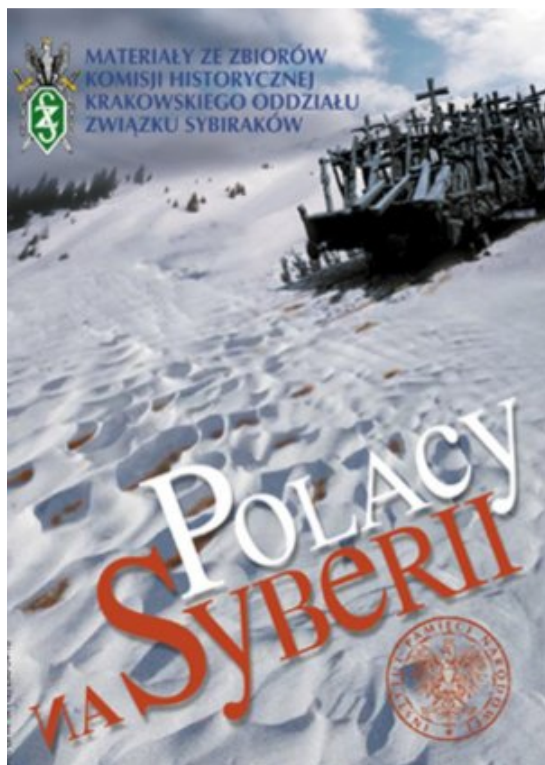
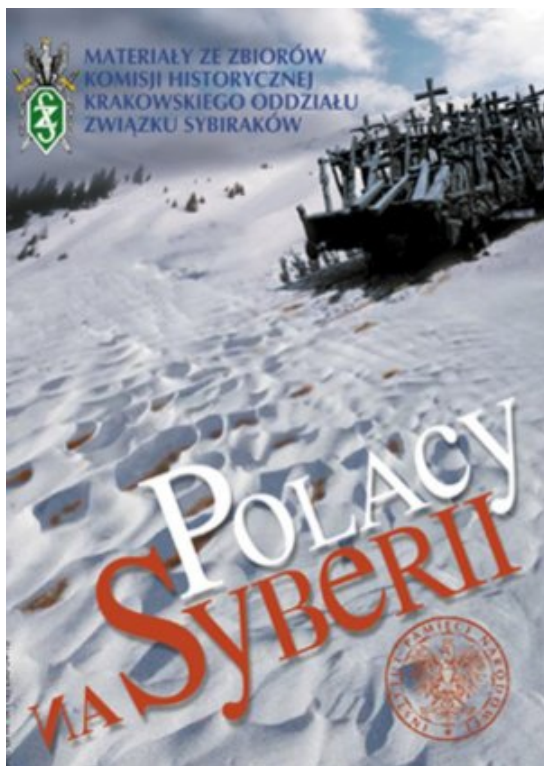

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<http://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/23618,Prezentacja-wystawy-Polacy-na-Syberii-Nysa-15-czerwca-5-lipca-2012.html>
2019-06-20, 15:50

Prezentacja wystawy „Polacy na Syberii” – Nysa, 15 czerwca – 5 lipca 2012

W dniach 15 czerwca – 5 lipca br. w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej im. Wł. Broniewskiego w Nysie (ul. Sukiennicza 2) jest eksponowana wystawa krakowskiego oddziału IPN „Polacy na Syberii”.

Uroczyste otwarcie wystawy odbyło się 15 czerwca 2012. Wykład wprowadzający wygłosił historyk Andrzej Koziar z Delegatury IPN w Opolu. Ekspozycja została zorganizowana przy udziale Delegatury IPN w Opolu.

Losy Polaków na Syberii to temat rozległy, wielowątkowy i różnorodny. Ma on swą długą historię, sięgającą pierwszych zsyłek zorganizowanych podczas konfederacji radomskiej. Ofiarami deportacji byli głównie mężczyźni, uczestnicy walk zbrojnych lub działań konspiracyjnych. Po wkroczeniu Sowieców na teren Rzeczypospolitej (17 IX 1939 r.), represje w postaci wywózek po raz pierwszy 10 lutego 1940 r. dotknęły ludność zamieszkałą na terenach okupowanych przez Sowieców. Masowo wywożono całe rodziny. Władze polskie na uchodźctwie oszacowały, że łącznie w wyniku wywózek zorganizowanych w latach 1940–1941 do syberyjskich łagrów trafiło około miliona osób cywilnych, choć w dokumentach sowieckich mówi się o 320 tys. wywiezionych. Część z nich z łagrów wydostała się dzięki formowanej na terenie ZSRS (w myśl umowy Sikorski-Majski) armii gen. Władysława Andersa. Nie wszyscy ochotnicy dotarli jednak na miejsce formowanych jednostek, gdyż podejmowane przez nich próby były skutecznie blokowane przez Sowieców. Dość wspomnieć, że dokumenty potwierdzające obywatelstwo polskie były odbierane przez NKWD i pod przymusem wydawano dokumenty sowieckie. Kolejną szansą na opuszczenie Syberii stało się wstąpienie do

tworzonego pod auspicjami Moskwy i z inspiracji komunistów polskich, a za zgodą Józefa Stalina – Dywizji im. Tadeusza Kościuszki, będącej załóżkiem późniejszego „ludowego” Wojska Polskiego. Deportacje ludności polskiej w głąb ZSRS, przeprowadzone w latach 1940–1941, nie były ostatnimi. Po wkroczeniu Armii Czerwonej na teren Rzeczypospolitej ciężkich warunków życia w surowym klimacie syberyjskich stepów doświadczyli wywiezieni do sowieckich łagrów żołnierze AK oraz ludność cywilna z Kresów. Gros osób wywiezionych powróciło do kraju z racji zorganizowanych w latach 1945–1946, 1955–1959 akcji repatriacyjnych. Ekspozycja przybliży wydarzenia lat 40. oraz życie w łagrach sowieckich.